

Ponrepo Viktor (1858–1926)

1860–1926 (1931)

Inventář

Název archivu:	Národní filmový archiv, Praha
Název archivní pomůcky:	Ponrepo Viktor (1958–1926)
Časový rozsah pomůcky:	1860–1926 (1931)
Druh archivní pomůcky:	Inventář
Číslo evidenčního listu NAD:	86
Evidenční číslo pomůcky:	3
Jméno zpracovatele:	Malinová Helena
Místo a rok vyhotovení archivní pomůcky:	Hradištko pod Medníkem, 1996

ÚVOD

Viktor **PONREPO** (1858–1926), vlastním jménem Dismas Šlambor, eskamotér a kouzelník, průkopník české kinematografie, se narodil 16. června 1858 v Praze na Starém Městě.

Na přání svého otce, který měl pozlacovačskou dílnu, se Dismas vyučil i se svým mladším bratrem Karlem rovněž pozlacovačem. Už od dětství však bylo jeho největší zálibou kouzelnictví a eskamotérství, ve kterém se neustále zdokonaloval a stálým cvikem nabyl veliké zručnosti. Přesto po vyučení pracoval v otcově dílně téměř tři roky. V té době však složil zkoušku „z umění eskamotáže a vyšší magie“ a požádal o povolení eskamotérských produkcí. Se stále náročnějším a atraktivnějším programem pak cestoval od vesnice k vesnici, od městečka k městu po celých Čechách a Moravě.

Jak rostl jeho věhlas, vyvstala i potřeba přitažlivého pseudonymu. Ten našel přizpůsobením jména zámečku u Nových Benátek – krásného šlechtického sídla, jímž byl Dismas Šlambor okouzlen a jež se nazývalo *Bon Repos (Dobrý odpočinek)*. Přidal zvukné křestní jméno a od té chvíle vždy a všude vystupoval jako Viktor Ponrepo.

Ze skromných začátků vyrostl brzy podnik s vlastním vozem a několikačlenným personálem. Ponrepovo jméno se stalo známé, jeho sláva se šířila a konečně získal povolení i pro představení v Praze. Pak se však objevily jiné atrakce a dosud nevídané věci, zvláště na Jubilejní výstavě 1891 a na Národopisné výstavě 1895 a Ponrepo potřeboval svůj zábavní podnik zmodernizovat. Nejdříve zakoupil velký americký Edisonův fonograf, ale protože v té době již vyvstal veliký zájem o vynález kinematografu, zvláště o promítání prvních filmů Jana Kříženeckého na Výstavě architektury a inženýrství v Praze r. 1898 a o kinematografické produkce v karlínském Varieté, rozhodl se Ponrepo doplnit svá kouzelnická vystoupení promítáním filmů. Podařilo se mu koupit kinematografický přístroj od jeho možná prvního českého majitele – táborského fotografa Ignáce Schächtla (viz též NFA, archivní fond Licence kinematografické).

30. 9. 1899 uvedl Ponrepo ve svém kočovném Kouzelném divadle v Českých Budějovicích poprvé jako novinku *Elektrické divadlo* neboli „*Pravý americký Biograf – Živé podobizny*“. S kouzelným divadlem a s kinematografem putoval pak až do srpna 1901, kdy zanechal kouzelnické činnosti a dal přednost živnosti kinematografické.

V létě r. 1901 promítal poprvé v Praze (největší úspěch zde měly např. snímky *Příjezd jízdy, Trh v Neapoli, Zoologická zahrada ve Vídni* a zvláště záběry z bojů Angličanů s Bury).

Aby mohl Ponrepo zvětšit svou zásobu filmů, hledal vhodné partnery, kteří by do podniku přinesli buď nové filmy nebo peníze. Tak se jeho partnery stali postupně na nějakou dobu, než se sami osamostatnili, Zdenko Körber, František Ponec a St. M. Kock (viz též NFA, archivní fond Licence kinematografické).

Ponrepo se také rozhodl sepsat příručku kouzelnického umění, ve které by shrnul své dlouholeté zkušenosti. Tak vznikla kniha *Moderní salonní kouzelnictví* (viz inventář – sign. II. b, inv. č. 10), kde je uveden mj. i popis kinematografu.

V r. 1904 přestal Ponrepo kočovat a zaměřil se se svým divadlem živých fotografií výhradně na Prahu, kde střídal sály hotelů a restaurací především v okrajových částech. Od září do listopadu 1904 pronikl Ponrepo jako podnik kinematograficko-reklamní do centra Prahy na Perštýn, kde předváděl reklamní diapozitivy, prokládané občas zábavnými filmy (viz reklamní letáček – inventář sign. IV. a, inv. č. 16).

Na jaře r. 1905 zavedl Ponrepo novinku – první biograf v přírodě, když si pro svá představení pronajal zahradu výletní restaurace Klamovka v Košířích (viz smlouvy – inventář sign. IV. a, inv. č. 14).

V září 1906 se V. Ponrepo rozhodl pro stálé kino. Do února 1907 si ověřoval možnost jeho existence v Praze, když promítal stále na jednom místě – v přízemí domu ve Smečkách na rohu Václavského náměstí. Program Ponrepova biografu sestával obvykle ze 7–10 filmů (např. *Honba za zlodějem*, *Nehody obchodního cestujícího*, *Jízda Nebraskou*, *Zoologická zahrada*, *Tatínkův mazlíček*, *Cesta do Alp*, *Začarovaný zámek*, *Hrůzný sen*, *Kandidát ženitby*, *Poklady moře*, *Sport v Krkonoších*, *Katastrofa v San Francisku*, *Pod pantoflem* aj.).

15. září 1907 otevřel Viktor Ponrepo v prvním patře v malém sálku v domě u Modré štiky v Karlově ulici čp. 180 na Starém Městě pražském svůj ryze český podnik *Divadlo živých fotografií*. Byl to první stálý biograf v Praze. Ponrepo promítal denně mimo pátek, program měnil každou sobotu. Projekce byly nepřetržité od 17 do 21 hod.

Již od r. 1908 se však v Praze postupně objevovali konkurenti (Poncův Royal Bioskop, The Wonder Bio Comp., Le premier Vitascope a další), takže koncem r. 1909 měla Praha už šest velkých stálých biografů a mnoho drobných podniků.

V letních měsících promítal Ponrepo pod širým nebem. R. 1908 si pronajal zahradu pivovaru v Nuslích, r. 1910 a 1911 zahradu Bezovky na Žižkově aj.

Z kinematografických představení postupně zhruba od r. 1908, kdy se počaly ve filmech objevovat mezititulky, vymizel komentátor. V Ponrepově kině byl však jednou ze zvláštností právě osobitý slovní komentář k jednotlivým filmům, který se udržel poměrně dlouho a přitahoval Pražany, kteří Ponrepův podnik navštěvovali pro ono barvitě komentování tragických a komických zápletek. Výborným komentátorem zde byl později i Ponrepův bratr Karel Šlambor, který se mezitím stal hercem v mnoha divadelních spolcích, komikem, zpěvákem a imitátorem.

Přestože výnos jeho „útluného rodinného kina“ nebyl velký, Ponrepo nešetřil na cestování a projel téměř celou Evropu, aby zjistil, co je v oboru kinematografie nového a čím by mohl vlastní podnik vylepšit.

V r. 1909 založil Ponrepo při svém divadle živých fotografií Půjčovnu kinematografických snímků. Byl však pro tento druh obchodu příliš poctivý, půjčovna moc neprosperovala a záhy byl nucen ji likvidovat.

V r. 1912 a 1913 si dal V. Ponrepo u první české filmové společnosti Kinofa zhotovit pro potřeby svého kina snímky *Pan Ponrepo se klaní* (nebo také *Ponrepovy poklony* – film pouhých 12 m dlouhý) a *Ponrepova kouzelnictví* (73 m). Kopie obou filmů jsou uchovány ve filmotéce NFA, úvodní titulky k nim jsou uloženy ve sbírce mutací pod sign. M 473–474.

V průběhu 1. světové války se vývoj českých kin přerušil, zato poválečná konjunktura se projevila i záplavou nových kin a filmů, především amerických. Tento rozvoj však netrval dlouho, hospodářská stagnace zasáhla i kina, která již v r. 1924 často zela prázdnotou. Ponrepo poznal, že ho film už neživí, a proto požádal o obnovení své eskamotérské a kouzelnické licence, aby svým uměním zpestřoval předvádění filmů. Tak se vlastně vrátil k tomu, s čím začínal.

Po Ponrepově smrti v 68 letech 4. prosince 1926 vedla kino dále jeho neteř a schovanka Marie Fišerová. Až do r. 1936 se v něm promítaly jen němé filmy. Ponrepovo kino se přeměnilo na zvukové až v červenci 1936, čímž zaniklo poslední němé kino v Praze. V roce 1950 (dle Zd. Štáblý), podle jiných pramenů (K. Čáslavský) v r. 1945, bylo zrušeno, protože svým prostorem, polohou a technickým vybavením nevyhovovalo moderním požadavkům.

Viktor Ponrepo byl v r. 1946 vyznamenán in memoriam titulem Průkopník čs. filmu.

V oddělení písemných archiválií NFA se dochovaly jen některé materiály v originále (např. legitimace, vysvědčení – sign. I. a, inv. č. 1, 2, pohlednice – II. b, inv. č. 4–7, licence, smlouvy – IV. a, inv. č. 12, 14 aj.), v ostatních případech se jedná vesměs o fotokopie.

Část Ponrepovy pozůstalosti – fotografie V. Ponrepa (portréty, skupinové fotografie, foto rodinných příslušníků – bratra Karla Šlambora, neteře Marie Fišerové aj.) a některé negativy byly již dříve uloženy ve fotografické sbírce NFA, kde zůstávají i nadále pod signaturou P 880.

Použitá literatura:

Encyklopédia filmu, Obzor, Bratislava 1993.

Bartošek Luboš: *Ponrepo*. Od kouzelného divadla ke kinu, Orbis, Praha 1957.

Čáslavský Karel: *Defilé prvních českých filmů*, Český filmový ústav, Praha 1971.

Štábla Zdeněk: *Data a fakta z dějin čs. kinematografie 1896–1945*, sv. 1, Český filmový ústav, Praha 1988.

Osobní fond Viktora PONREPA

* 16. 6. 1858 – † 4. 12. 1926

INVENTÁŘ

sign. inv. č.	obsah	počet kusů	časový rozsah	karton č.
------------------	-------	---------------	------------------	--------------

I. ŽIVOTOPISNÝ MATERIÁL

I. a) Osobní doklady, diplomy, legitimace, vysvědčení

1	Legitimace Svazu varetních umělců;	1	1920	1
2	Vysvědčení o zkoušce způsobilosti k obsluze kinematografického promítacího přístroje; + fotokopie	1	1913	1

I. c) Autobiografie, paměti, deníky, poznámkové sešity

3	Poznámkový sešitek; fol. 42 + desky.	1	1925–1928	1
---	--------------------------------------	---	-----------	---

II. KORESPONDENCE

II. b) osobní

4	Pohlednice s reklamou na Ponrepo-Biograf, adres. p. Paspartovi	1	1919	1
5	Pohlednice z ostrova Krk v Istrii, adres. sestřenici M. Vlkové	1	[1908]	1
6	Koresp. lístek adres. Fr. Pelikánovi (viz též os. fond J. S. Kolár)	1	s.d.	1
7	Pohlednice od J. Doležala	1	1910	1
8	Zpráva od J. Petruse (fotokopie)	1	1897	1
9	Zpráva od A. Tůmy (fotokopie)	1	1897	1

III. ODBORNÁ, UMĚLECKÁ A LITERÁRNÍ ČINNOST

III. b) Literární činnost

10	V. Ponrepo: <i>Moderní salonní kouzelnictví</i>
– fotokopie obálky – 3 ks, str. 31 – 1 ks,
str. 113 – 2 ks | 6 | [1900] | |
|----|--|---|--------|--|

IV. VEŘEJNÁ ČINNOST

IV. a) Vlastní firma

11	Kinematografická licence
– fotokopie
z toho 1 ks vydán jako pohlednice Nár. tech. muzea	2	1914	1
12	Licenční listina
– 20 str., tisk	1	1917	1
13	Povolení c. k. okr. hejtmanství
– fotokopie	1	1917	1
14	Smlouvy s Frant. Hlaváčkem, majitelem
rest. Klamovka, o provádění produkci
– 3 str., rukopis	1
+ fotokopie	1905	1
15	Přípisy c. k. místodržitelství v Čechách
a Ministerstva vnitra ve Vídni týkající se
podmínek pro obnovení licence k provozování
Ponrepova kina v Praze
– 8 listů, fotokopie, německy	8	1913	1
16	Letáček na Reklamo-kinetograf
– fotokopie	1	[1904]	1
17	Reklamní letáček na Ponrepův biograf v Karlově ul.
– 2 fotokopie	1	[1907–1908]	1
18	Programy Ponrepova biografu
– 10 orig., 7 fotokopí	17	1916–1926	1
19	Reklamní pohlednice	2	s.d.	1

20 Foto vchodu do Ponrepova biografu
(pohlednice) 1 s.d. 1

21 Úvodní (hlavní) titulky k 39 němým filmům
(byly nalezeny u pozůstalosti V. Ponrepa,
ale mohou patřit i do osobního fondu A. Boudy)
– uloženy ve sbírce mutací pod sign. M 622 – M 656:

Bejbl mezi strašidly – M 622

Bern – M 623

Bezejmenná – tit. list. (1 str.) + 1 titulek – M 624

Boj o diamanty – M 625

Brownie chůvou – M 626

Dopis z vojny – M 627

Drážďany – M 628

Dvojí únos – M 629

Eskymáci – M 630

Fantom postrachem ulice – M 631

Hank Mann na onom světě, USA – M 632

Host do domu – Bůh do domu – M 633

Kocour Felix kandiduje ve volbách – M 634

Letem americkým světem, USA – M 635

Náměsíční nevěsta – viz též M 229

Ocelová jalovice – M 636

On si namlouvá – viz též M 199

Pan Jack, USA – M 637

Pan příručí – M 638

Páni a dámy, škrobte se! – M 656

Peggy strojvůdcem – M 639

Pepánek nezdara – M 640

Perla moře Středozevního – Sicilie – M 641

Pohádka lásky – M 642

Praha. K druhé volbě T. G. Masaryka – M 643

Sběratel starožitností, USA – M 644

Švarná kuchařinka – M 645

Tělocvik a láska – viz M 597

Ubičována! – M 646

Údolí Wachau – M 647

Utekli lvi, USA (ručně psaný) – M 648

Ve spacím voze – M 649

Vodní sporty – M 650

Výlet do měsíce – M 651

Z potulek naší vlastí – Znojmo a poříčí řeky Dyje – M 652

Z tajností Orientu (ručně psané tit. – 1 str. + 2 negativy) – viz též M 342

Znamenaná – pouze negativ (název) – M 653

Zongar – M 654

Žádejte všude mast doktora Randa,
jedinečný prostředek proti svědění kůže – M 655

+ neidentifik. titulky – 12 ks

V. ILUSTRAČNÍ MATERIÁL O PŮVODCI FONDU

V. a) Fotografie, vyobrazení

22	Portrét V. Ponrepa	1	s.d.	1
23	Podobizny Ponrepova otce Jana Šlambora a matky Karoliny Šlamborové (autor J. Novotný)	2	1860	1

Další fotografie V. Ponrepa (portréty, skupinové fotografie, foto rodinných příslušníků aj.) + některé negativy byly již dříve uloženy do fotografické sbírky portrétů pod sign. P 880

V. b) Vzpomínky, oslavné projevy

24	Životopis V. Ponrepa in memoriam – 3 str., rukopis (autor neveden)	1	s.d.	1
----	--	---	------	---

V. f) Varia

25	Program Grand Bio Radio (<i>Tatíčková píseň, Dobrý voják Švejk</i>) – předáno do sbírky reklamních materiálů (složka kina, bia)	2	[1930–1931]	–
26	Foto neidentif. (spiritistická produkce?)	1	s.d.	1

28. června 1996/Malinová

Název archivní pomůcky: Ponrepo Viktor (1958–1926)

Časový rozsah pomůcky: 1860–1926 (1931)

Počet evidenčních jednotek: 1 karton

Počet inventárních jednotek: 26

Rozsah zpřístupněných archiválií: 0,12 bm

Stav ke dni: 28. 6. 1996

Archivní fond zpracovala: Malinová Helena

Pomůcku sestavila: Malinová Helena

Počet stran: 11

Číslo jednací:

Inventář schválila:
Datum Jitka Panznerová
vedoucí odd. pís. archiválií

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012–2013

Název fondu: **Ponrepo Viktor (1858–1926)**

Datum provedení Generální inventury NAD: 23.8.2012

	<i>počet (ks)</i>	<i>inv.č.¹</i>	<i>Uložení (kart.)</i>	<i>poznámky</i>
Kartony				
Kartony	1			
Úřední knihy a rukopisy				
Rukopisy	1	24	1	
Mapy, plány, tech. výkresy, kresby				
Kresby	2	23 (2)	1	
Fotografické archiválie				
Fotografie papír. podl.	4	1, 2, 22, 26	1	
Tisky				
Tisky po roce 1800 A	10	18 (10)	1	
Pohlednice A	7	4, 5, 7, 11, 19 (2), 20	1	

Ověřená metráž: 0,12 bm

Vyhotovil: Marcela Kalašová

¹ Inventární číslo a údaje o uložení jsou uvedeny pouze u nově vykázaných dílčích evidenčních jednotek. Údaje v kulatých závorkách za inventárními čísly znamenají počet kusů dílčí evidenční jednotky v daném inventárním čísle. V případě jednoho kusu se údaj „(1)“ neuvádí.